

O B S A H

Předmluva	9
I. Úvod do národního hospodářství	10
1. Ekonomika společnosti	10
Potřeby, materiální a duševní statky	10
Výroba	10
Práce	11
Pracovní síla	12
Předmět práce	12
Pracovní prostředky	13
Výrobní prostředky	14
Výrobní proces	14
Výrobní síly a výrobní vztahy	15
Rozdělování, směna a spotřeba	19
2. Tržní hospodářství	20
Zbožní výroby	20
Druhy zbožní výroby	20
Základní rysy zbožní výroby	21
Hodnota zboží	22
Peníze	22
Cena	23
Trh	23
Tržní mechanismus	23
Národní důchod	25
3. Reprodukční proces	26
Nepřetržitost reprodukčního procesu	26

Nutný produkt, nadprodukt	26
Jednoduchá a rozšířená reprodukce	27
II. Základní rysy kapitalistické ekonomiky	28
1. Kapitál a nadhodnota	28
Konstantní a variabilní kapitál	29
Pracovní síla, nadhodnota	29
Míra nadhodnoty	30
Zisk a míra zisku	32
2. Konkurence a monopol	33
Kartely	34
Syndikáty	34
Trusty	34
Koncerny	35
Malovýroba	35
3. Akumulace kapitálu	36
Reprodukce	36
Koncentrace a centralizace kapitálu	37
Relativní přelidněnost	38
Cyklický vývoj hospodářství	38
4. Zásahy státu do kapitalistické ekonomiky	40
Přímé podnikání státu	41
Státní rozpočet kapitalistického státu	41
Regulace peněžního oběhu	42
5. Současné zemědělství	44
6. Vývoj kapitalismu jako světové hospodářské soustavy ..	44
Prvobytně pospolná epocha	44
Otrokářský způsob výroby	45
Epocha feudalismu	46
Kapitalistický způsob výroby	48
Manufaktura	49

Strojové období kapitalismu	49
Monopolistický kapitalismus	50
III. Socialistická ekonomika a její rozvoj	52
1. Základní principy socialistické ekonomiky	52
Společenské vlastnictví výrobních prostředků	52
Sociální složení obyvatelstva	53
Socialistické podniky	53
Rozdělování v socialismu	55
Peněžní oběh a úvěr	56
Plán a trh v socialistické ekonomice	58
2. Řízení socialistické ekonomiky a jeho nástroje	60
Dva základní typy řízení	60
Postavení podniků v centralizovaném a decentralizovaném typu řízení	60
Ceny	62
Důchody a jejich rozdělování	65
Odměna za práci v socialismu	68
1. Podstata a úloha mzdy v národním hospodářství ..	68
2. Prostředky na odměňování za práci	68
3. Mzdové soustavy	70
Státní rozpočet a jeho úloha	71
Zvláštnosti řízení v zemědělství	74
3. Ekonomický růst a rovnováha socialistického hospodářství	75
Industrializace	75
Využívání existujících zdrojů	76
Extenzivní vývoj	77
Přechod k intenzivnímu rozvoji hospodářství	78
Způsoby intenzifikace ekonomiky	79
Opatření k vytvoření rovnováhy v socialistickém hospodářství	80

4. Možnosti rozvoje socialistické ekonomiky	82
Pronikání vědeckotechnické revoluce do ekonomiky	82
Nové zdroje výroby	83
Kvalitativně nové prvky v procesech řízení	84
Efektivnost socialistického hospodářství	86
5. Světové hospodářství a socialistická ekonomika	87
Světový trh	87
Úloha zahraničního obchodu	88
Mezinárodní dělba práce	89
Integrace	89
Rozvojové země	91
6. Národní hospodářství	93
Národní hospodářství ČSSR, jeho členění a organizace .	93
Výrobně hospodářské jednotky	94
Státní plán rozvoje národního hospodářství	96
Hospodářská politika	99
Politická ekonomie a konkrétní ekonomiky	100
IV. Podnik, jeho prostředky a funkce	103
1. Socialistický podnik, jeho prostředky a funkce	103
2. Zásobování a skladování materiálu	104
Zásobování materiálem	104
Zásobovací proces	105
Výpočet spotřeby materiálu ve výrobě	106
Skladování materiálu	108
3. Marketing. Hospodářské smlouvy	109
Ochrana zákazníků	109
4. Peněžní stránka podnikového hospodaření	113
Provozní sféra	113
Oblast investiční výstavby	115
Styk s bankou	116

5. Náklady podniku a jejich financování	117
Odpisy	118
6. Ceny	119
7. Hmotná zainteresovanost podniku a pracovníků	120
8. Hospodárnost a rentabilita	122
Míra rentability	123
9. Úprava pracovního prostředí z hlediska zásad ergonomie	124
Pracovní prostor	124
Faktory ovlivňující úpravu pracovního prostoru	125
V. Ekonomika práce	126
1. Racionalizace podnikové činnosti	126
Dělba práce	129
Produktivita práce a její zvyšování	130
Socialistické soutěžení	134
2. Ergonomie - její aplikace v řízení a organizaci práce	137
3. Normování práce a jeho metody	140
4. Mzdová politika ČSSR	144
5. Přijímání, rozmístování a přeřazování pracovníků	148
Pracovní doba	150
Ukončení pracovního poměru	151
Dovolená na zotavenou	152
Kolektivní smlouvy	154
Zvyšování a využívání kvalifikace pracovníků	155
Jednotná evidence pracujících	157
6. Nemocenské pojištění a sociální zabezpečení pracujících	159
VI. Organizace a řízení podniku	166
1. Zásady a formy řízení socialistického podniku	166
Účast pracujících na řízení	168
Nástroje řízení	169

2. Odvody podniků. Podnikové fondy	170
3. Vnitropodnikové řízení	171
4. Organizace pracovního procesu	173
Psychologie práce	174
5. Sestavování podnikového plánu	175
6. Ochrana podnikové činnosti	177
Vynálezy	178
Patenty	178
Licence	179
Ochranné známky a ochranné vzory	180
VII. Ekonomické informace	181
1. Obory sociálně ekonomických informací	181
2. Význam účetnictví v podniku	183
3. Principy základního a vnitropodnikového účetnictví ..	184
4. Inventarizace	197
5. Statistika	200
Základní statistické pojmy	200
Organizace statistiky v ČSSR	201
Statistické tabulky a grafy	201
Zpracování statistických údajů	205
6. Rozpočetnictví	212
Použitá literatura	215